

(6) Claoninsint - Indirect Speech

Indirect speech is all about **reporting** what someone said.

Ex. "Cheannaigh mé gúthán póca nua" a dúirt Caolán.

= Dúirt Caolán **gur** cheannaigh sé gúthán póca nua.

= Caolán said **that** he bought a new mobile phone.

These are the words we use for the word **that**:

Aimsir Chaite:

gur = that (+h)

nár = that didn't (+h)

Aimsir Láithreach/Fháistineach/Modh Coinníollach:

go = that (+eclipse)

nach = that doesn't (+eclipse)

Urú - Eclipsis: **mb, gc, nd, bhf, ng, bp, dt, n-vowels.**

Bí cúramach! Your tenses and endings may have to change

when you convert **direct** speech into **indirect** speech:

Direct:

- Aimsir Chaite

>

- Aimsir Láithreach

>

- **Aimsir Fháistineach**

>

- Modh Coinníollach

>

Indirect:

Aimsir Chaite

Aimsir Láithreach

Modh Coinníollach

Modh Choinníollach

Let's have a look at some **positive** examples:

Díreach:

"Thug mé bronntanas di **inné**"

"Cuirim leabhar sa mhála **gach lá**"

"Glanfaidh mé an chistin **anocht**"

"Chaithfinn am leis na buachaillí"

Indíreach: *Dúirt sé...*

...**gur** thug sé bronntanas di **inné**

...**go** gcuireann sé leabhar sa mhála **gach lá**

...**go** nglanfaidh sé an chistin **anocht**

...**go** gcaithfeadh sé am leis na buachaillí

Ceacht 1: Positives.

An Luan, 29ú Eanáir

Dúirt Cáit...

1) "Chuir mé orm mo chuid éadaigh" =

Dúirt Cáit gur chuir sí uirthi a cuid éadaigh.

2) "Tógaim an bus ar scoil gach lá" =

Dúirt Cáit go dtógann sí an bus ar scoil gach lá.

3) "Ghlan mé mo sheomra inné" =

Dúirt Cáit gur ghlan sí a seomra inné.

4) "Ullmhóidh mé an dinnéar amárach" =
Dúirt Cáit go n-ullmhódh sí an dinnéar amárach.

5) "D'fhanfainn sa bhaile liom féin" =
Dúirt Cáit go bhfanfadh sí sa bhaile léi féin.

6) "Chaill mé mo sparán ag an dioscó" =
Dúirt Cáit gur chaill sí a sparán ag an dioscó.

7) Dúirt Cáit go bhfágfadh sí an teach ar a hocht.

8) "Ólaim sú oráiste ar maidin" =
Dúirt Cáit go n-ólann sí sú oráiste ar maidin.

9) "Thosaigh mé ag obair ar 8.00 i.n." =
Dúirt Cáit gur thosaigh sí ag obair ar 8.00.

10) "D'fheicfinn é dá mbeadh am agam" =
Dúirt Cáit go bhfeicfeadh sí é dá mbeadh an t-am aici.

Now let's look at the **negative** versions:

Díreach:

Indíreach: *Dúirt sé...*

"Níor thug mé bronntanas di **inné**" ...**nár** thug sé bronntanas

"Ní chuirim leabhar sa mhála **gach lá**" ...**nach** gcuireann sé leabhar sa mhála **gach lá**

"Ní ghlanfaidh mé an chistin **anocht**" ...**nach** nglanfaidh sé an chistin **anocht**

"Ní chaithfinn am leis na buachaillí" ...**nach** gcaithfeadh sé am leis na buachaillí

Ceacht 2: Negatives.

Dúirt Peadar...

1) "Níor cheannaigh mé carr nua" =

Dúirt Peadar nár cheannaigh sé carr nua.

2) "Ní fhanaim sa bhaile istíoché" =

Dúirt Peadar nach bhfanann sé sa bhaile istoíche.

3) "Ní ólfaidh mé caifé le siúcra" =

Dúirt Peadar nach n-ólfadh sé caifé le siúcra.

4) "Níor chuidigh le mo mhamaí" =

Dúirt Peadar nár chuidigh sé lena mhamaí.

5) "Ní chaillfinn é ar ór na cruinne" =

Dúirt Peadar nach gcaillfeadh sé é ar ór na cruinne.

6) "Níor bhris mé an gloine sin" =

Dúirt Peadar nár bhris sé an gloine sin.

7) Dúirt Peadar nach gceannódh sé éadaí nua.

8) "Ní ghoidfinn faic ó dhuine ar bith" =

Dúirt Peadar nach ngoidfeadh sé faic ó dhuine ar bith.

9) "Níor ith mé bricfeasta ar maidin" =

Dúirt Peadar nár ith bricfeasta ar maidin.

10) "Ní fhéachaim ar chluichí peile" =

Dúirt Peadar nach bhféachann sé ar chluichí peile.

As always, there are some **irregular** verbs that behave differently. You may remember them from the tenses:

Téigh = to go

Déan = to do/make

Abair = to say

Faigh = to get

Feic = to see

Bí = to be

These verbs always use **go** and **nach**, even in the **past** tense:

Díreach:

"Chuaigh mé"

>

"Rinne mé"

>

Indíreach: *Dúirt sé...*

go ndeachaigh mé

go ndearna mé

"Dúirt mé"	>	go ndúirt mé
"Fuair mé"	>	go bhfuair mé
"Chonaic mé"	>	go bhfaca mé
"Bhí mé"	>	go raibh mé

Ex. "Fuair mé *I-pod* mar bhronntanas" a dúirt Síle =
Dúirt Síle go bhfuair sí *I-pod* mar bhronntanas.

Ceacht 3:

Dúirt Doireann...

- 1) "Rinne mé bricfeasta ar maidin" = _____
- 2) "Bhí mo dheirfiúr ag an dioscó aréir" = _____
- 3) "Dúirt mé le mo dhaid go raibh mé tinn" = _____
- 4) "Chonaic mé scannán iontach inné" = _____
- 5) "Chuaigh mé ag siopadóireacht le mo mham" = _____
- 6) "Fuair mé cóta nua ag an deireadh seachtaine" = _____
- 7) "Dúirt mo dheartháir go raibh sé sa bhaile" = _____
- 8) "Rinne muid ár n-obair bhaile thráthnóna inniu" = _____
- 9) "Chuaigh mo chairde go lár na cathrach inné" = _____
- 10) "Bhí mo scoil sa chluiche leathcheannais" = _____

An Chopail - The Copula (**Is**)

Used as the Irish for **is** when referring to **nouns**:

Ex. He **is** a teacher = **Is** múinteoir é.

She **is** an American = **Is** Meiriceánach í.

The **negative** is ní: He is not a fool = **Ní** amadán é.

We also use the copula for **opinions**:

Is maith liom/ **Is** breá liom/ **Is** fuath liom/ **Is** cuma liom...

Díreach:

"Is"

>

Indíreach: Dúirt sí...

gur/gurb in front of vowel

"Ní" > nach

Is changes to **ba** in the **past** tense.

Ex. He was a mechanic = **Ba** mheicneoir é.

Díreach:

"Ba" +h >

"Níor" +h >

Indíreach: *Dúirt sí...*

gur +h/gurbh in front of vowel

nár +h/nárbh in front of vowel

Ceacht 4:

Dúirt Liam...

1) "Is banaltra í mo dheirfiúr Úna" = _____

2) "Is amadán é m'uncaíl Dónall" = _____

3) "Ní maith liom dul ag siopadóireacht" = _____

4) "Ba chóir dom staidéar a dhéanamh" = _____

5) "Is Sasanaigh iad mo chol ceathracha" = _____

6) "Is álainn an radharc é sin" = _____

7) "B'aisteoir iontach é Heath Ledger" = _____

8) "Ní cailín deas í Siobhán" = _____

9) "Is fuath liom bheith ag obair" = _____

10) "Níor mhiste liom sin a dhéanamh" = _____